

miújság KÜLPOLITIKÁBAN

A Kubai Nőszövetség első országos kongresszusa

HAVANNA. (Agerpres). Szeptember 27-én a havannai Chaplin-színházban megkezdődött a Kubai Nőszövetség első országos kongresszusa. A kongresszus munkálatain az ország nőszervezetek több, mint 4000 küldötte, valamint a világ számos országában működő nőszervezetek küldöttjei vesznek részt. A Román Népköztársaságból Stana Drágol elvtársnő, a RNSK Országos Nőtanácsának alelnöke vesz részt a kongresszuson.

A Kubai Nőszövetség tevékenységéről a jelentést Vilma Espín de Castro, a szövetség elnöknője terjesztette elő. Az el-

Az indonéz kormány intézkedést tervez dolgozott ki

DZSAKARTA. (Agerpres). Az indonéz kormány intézkedések tervét dolgozta ki, amelyeket Nyugat-Indiának Indonéziához való visszacsatolása után léptetnek életbe.

Amint azt Szubandrio, Indonézia külügyminisztere bejelentette, „fejlesztési brigádok” létesítettek, amely Nyugat-Indián gazdasági és társadalmi fejlődési programjainak valóra váltásáról fog gondoskodni.

A tervbe vett intézkedések között szerepel az Indonéziai területen lévő bányavállalatok működésére vonatkozó összes törvények, és szabályzatok kiadásának, Chaerul Saleh, Indonézia nehézipari és bányá-

Ujabb adatok a catalonai katasztrófáról

MADRID. (Agerpres). A France Presse madridi tudósítója szeptember 27-én újabb adatokat közölt a tragikus eseményekről, amelyeket pusztító vihar idézett elő Catalonában. A tudósító szerint a vihar után is igen súlyos a helyzet az elemi csapástól sújtott körzetekben. A katasztrófa középpontja — Irja a tudósító — Tarassza város, ahol a Vinar Rambla negyed legnagyobb részét még most is vastag iszapréteg borítja. Az iszapfolyam ereje olyan hatalmas volt, hogy az épületek falait valóságos ártufánnyal szétverte. Az utcák kivétel nélkül valóságos moosárrá váltak.

A tudósító leírja a tarassai körházban uralkodó tragikus

500 gumibotos rendőr állta útját James Meredithnek

NEW YORK. (Agerpres). Amint az amerikai sajtófelhívások jelentik, 500 gumibotos rendőr akadályozta meg James Meredith fiatal néger diák beépését az oxfordi (Mississippi állam) egyetemre. Az Associated Press híradása szerint az egyetem „örö” rendőroket acélsíkkal és gázálarcoal látták el.

E hangsúlyos készültség oéijá megakadályozni a szinesbőrű diák beiratkozását az oxfordi egyetemre noha az USA Legfelső Bírósága elismerte ezt a jogát. Ezzel egyidejűleg nyomást gyakorolnak a washingtoni kormányra, hogy mondjon le Meredith alkotmányos jogainak támogatásáról. Mississippi állam fajiüldözési számot táviratot küldtek Robert Kennedy igazságügyminiszternek, a következő azonos szöveggel: „Háborút Kubáért — igen, háborút Mississippiben — nem!”

John Patterson, Alabama állam kormányzója Kennedy elnököt intézett táviratában bejelentette, hogy készséggel vállalja a faji integrációt követelő, hogy létesítsenek „önkéntes testületet a faji integráció ellen, és lépjen fel erőszakkal”, ha a szövetségi kormány csapatokat küld Mississippibe. Emiattre márt, hogy az 1957 és 1958 évi Little Rock-1 (Arkansas állam) faji incidensek alkalmával Walker tábornok

Az ENSZ-közügyülés munkálatai

NEW YORK. (Agerpres). Az ENSZ-közügyülés plenáris ülésén folytatják a politikai kérdésekkel kapcsolatos általános vitát.

A szeptember 28-i délelőtti plenáris ülésen a Közügyülés alelnöki minőségében MIRCEA MALITA külügyminiszterhelyettes, a román küldöttség vezetője elnököl.

AHMED KHEIR, szudáni külügyminiszter kijelentette, hogy kormány továbbra is a leszerelés kérdését tekint a legfontosabb pontnak. Sajnos — mondotta — a genfi tárgyalások eredményeiből ítélve, ezen a téren kevés történt. Rámuta- tott, hogy országa linnepélyesen felhívja a nagyhatalmokat, tegyenek erőfeszítéseket a rendkívül fontos kérdés megoldására.

Az afrikai földrészen fennálló helyzetet elemezve, a szudáni küldött hangsúlyozta: ezen a földrészen még sok a tennivaló, hogy elérjék nemcsak a klasszikus, hanem a neokolonializmus felszámolását is.

A szudáni küldött befejezésül ismét leszögezte, hogy országa állást foglal a Kínai Népköztársaság törvényes ENSZ-jogainak helyreállítására mel-

molásától. A szocialista országok ezt a politikát folytatják. A nyugati országok és elsősorban az Amerikai Egyesült Államok, akárcsak eddig, továbbra is az igen veszélyes erópolitika, az erőszak politikája után igazodnak. Elérkezett a döntő pillanat — hangsúlyozta Lengyelország külügyminisztere — amikor választani kell az erőpolitika és a békés egy- más mellett éles politikája között. E választás szükségességét kézenfekvően igazolja a Kubai Köztársasággal kapcsolatban elélt helyzet. Lengyelország küldötte nevésséssé tette az USA-nak azt az állítást, hogy Kuba veszélyeztetné az Egyesült Államok biztonságát és a nyugati féltekét.

Lengyelország külügyminisztere utalt arra, hogy milyen veszélyes tevékenységet fejt ki Nyugat-Németország, amely a hidegháború legfőbb agresszív erőjévé vált Európában. Különösen kiemelte a német békeszerződés megkötésének, hogy európai atomfegyver-mentes

övezet létrehozásának sürős szükségességét, amelynek érdekében a lengyel kormány több év óta erőfeszítéseket tesz.

A meglepetésszerű nukleáris támadás veszélyének elhárítása — mondotta a továbbiakban a lengyel küldött — szintén fontos lépés lenne a leszerelés útján. A nyugati hatalmak azofiban igyekeznek a leszerelés valamennyi szakaszában megtartani a nukleáris fegyvert. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a preventív nukleáris háborút szolgáló propagandának a Szovjetunió jóváslátára történő elitélése óriási mértékben előmozdítaná az általános és teljes leszerelés megvalósítását.

A lengyel küldött kiemelte: országa nagy fontosságot tulajdonít egy nemzetközi keretbeni értekezlet összehívására megvitatásának. Lengyelország külügyminisztere felhívta az Egyesült Nemzetek Szervezetét, teljesítse kötelességét és állítsa helyre a Kínai Népköztársaság törvényes jogait az ENSZ-ben.

Amerikai katonai repülőgépek továbbra is megsértik Kuba légterét

HAVANNA. (Agerpres). Amint a Kubai Forradalmi Fegyveres Erők Minisztériuma közölte, az amerikai Imperialisták újabb provokációkat követtek el Kuba ellen. Szeptember 28-án egy kétfutóros amerikai katonai repülőgép provokációs céllal elszállt egy kereskedelmi hajó fölött, amely Kuba területi vízein tartózkodott.

A minisztérium egy másik közleményében rámutat, hogy

amerikai katonai repülőgépek továbbra is durván megsértik Kuba légterét. Így például szeptember 25-én reggel egy amerikai katonai repülőgép, amely Cayo-Guillermo-nél halott be Las-Villas tartomány északi részébe, több kilométert repült e tartomány belseje felé. A gép elszállt a Las-Villas és Camaguey tartományok határai mentén fekvő 16 helység fölött.

mányoznak, melyek az USA szárazföldi csapatainak nagyszámú szállítórepülőgépeivel való ellátását irányozzák elő.

Nemrég hasonló tervetkről számolt be a Journal and Register című katonai hetilap is.

Ugyanakkor az amerikai sajtóban megjelent hírekből kitűnik, hogy folytatódik a Kubából elmenekült ellenforradalmárokat felvétele és az amerikai fegyveres erőbe és a különleges egységek megalakítása, melyeknek parancsnokai tudnak spanyolul. Amint a United Press International tudósította szeptember 27-én Miami-ból jelentette, a városban eddig többször személyt toboroztak az USA hádseregébe.

Mindéz arról tanusodik, hogy újabb nagymértékű katonai provokációkat készítenek elő, elsősorban Kuba ellen.

A New Statesman rendre utasítja Luce urat

minthogy Castro egyetlen szövetségjé ellen sem indít nyílt fegyveres támadást, nincs lehetőség arra, hogy az Amerikai Államok Szervezete határozottan fellépjen ellene.

Mit lehet tenni? Az akció egyes hível amerikai tengeri blokádot követelnek. Ez az intézkedés azonban nagy kockázattal járna (azt jelentené, hogy meg kellene kísérelni az orosz hajók nyílt tengeren való feltartóztatását) anélkül, hogy redlisan megoldandó a Castro-kérdés. Az egyetlen megoldás a Kuba elleni nyílt amerikai invázió, amelyet eleget érőkkel, egy sebesséti műtétgyorsasággal és habékonyasággal kellene végrehajtani.

A fenti idézeteket tartalmazó heves hangú cikk megjelenését követő napon a New Statesman című angol folyóirat-

India-nigériai közös közleményt adtak ki

LAGOS. (Agerpres). A France Presse szeptember 27-i híradása szerint Nehru India miniszterelnöke ötnapos nigériai látogatása után repülőgépén Kairóba utazott.

Az indiai miniszterelnök elutasította a nyilvánosságra hozott közös közleményben a két ország miniszterelnöke kifejezi reményét, hogy a leszerelés tárgyalások a nukleáris kísérletek betiltásáról szóló egyezmény megkötéséhez és az általános és teljes leszerelés megvalósulásához vezetnek. (India és Nigéria egyaránt tagja a genfi tizennyolcatalmi leszerelési bizottságnak).

A közlemény hangsúlyozza, hogy „a béke lényeges feltétele minden gazdasági és szociális haladásnak”.

A két miniszterelnök megelégedéssel állapította meg az afrikai független országok számának növekedését, s ugyanakkor aggodalmát fejezte ki egyes afrikai feszültségi göcök miatt, amilyen például Kongo.

A közlemény a továbbiakban a két ország közötti kapcsolatok kérdésével foglalkozik és kifejezi reményét, hogy India és Nigéria kapcsolatai tovább fejlődjenek.

Nehru újra meghívta Abubakar nigériai miniszterelnököt, hogy látogasson el Indiába.

Ellenforradalmárokat tartóztattak le

HAVANNA. (Agerpres). Az állambiztonsági szervék Havannában nemrég letartóztattak öt ellenforradalmárt, akik szoros kapcsolatban álltak az USA kémközpontjaival és a guantanamoi katonai tengerészeti támaszpont hatóságával. A letartóztatotaknál nagy mennyiségű fegyvert, lövedéket, továbbá különféle okmányokat és fényképeket találtak, amelyekből kitűnik bűns aknamunkájuk.

Anglia csatlakozása a Közös Piachoz kihatással lesz egész politikájára

LONDON. (Agerpres). „Anglia csatlakozása a Közös Piachoz kihatással lesz egész politikájára, a gyengén fejlett országokkal való kapcsolataira, beleértve a Commonwealth-országokat is, az ENSZ jövőjére s a nukleáris fegyverkezés megszüntetésének lehetőségére. Ugyanígy nagy mértékben érinteni fogja az Anglia lehetőségét arra, hogy függetlenül tervszerűsítse ügyeit” — írja

latos keneteljes prédikációra, az afrikaiaknak pedig, akiknek az amerikaiak azt hangsúlyozták, hogy az erőszak a vadás jele, szintén minden bizonyos erkölcsi okulásra szolgálhatott a Time harsonázása.

Az angol folyóirat ugyanígyen gunyos hangon bizonyítja, hogy az Egyesült Államok hibáival erőfeszítéseket fejt ki a Kubában fennálló rendszer katonai vagy más uton történő megdöntésére. A cikk rámutat, hogy a kubai nép korlátlanul támogatja Castro kormányt és hogy az összes kubaiellenes agresszív nyilatkozatok és akciók csak még jobban elmélyítik Kuba népének és kormányának kapcsolatait.

A cikk szerzője befejezésül rámutat: „Washingtonban azt remélik, hogy Kennedy elnök sikerüljön fog elszigetelni a háború megszállottjait”.

F. A.

Hírek Latin-Amerikából

QUITO. (Agerpres). Az ecuadori kongresszus 20 órási ülésén után visszautasította a jobboldali parlamenti tagok tömbjének indítrányát, amely Carlos Julio Arosemena elnök elmozdítását követeli. A határozati javaslat beilleszkedik abba a koramányleves kampányba, amelyet jelenleg az ecuadori reakciós pártok képviselői folytatnak, hogy politikai válságof robbantsanak ki az országban.

A Prensa Latina jelentése szerint Arosemena nyilatkozatot tett közre, amely hangsúlyozza, hogy a kormány a fegyveres erők támogatásával nem fogja eltérni a „kaos és anarchia” meghonosítását s „habozás nélkül fel fog lépni intézményei fenntartása érdekében”. A hádsereg szintén bejelentette, hogy nem fogja túlni a köztársasági alkotmány elleni merényleteket.

CARACAS. (Agerpres). A venezuelai kormány megtorló intézkedéssel ellenére az ország különböző vidékein működő gerilla erők továbbra is a kormánycsapatok és a különböző katonai objektumok elleni támadásaikat. Amint a Prensa Latina közli, a venezuelai csapatokat most három részre osztották, hogy támadást hajtsanak végre a Juan Vicente Cabezas, Parí Ojeda, valamint Andres S. Brillano parancsnokok vezetés alatt álló felkelő csoporthoz ellen.

Ezek az akciók azonban eredménytelenek maradtak. Ugyanezen hírügynökség szerint a venezuelai gerillaerők parancsnokai bejelentette, hogy mozgalmuk főközódásának és a harc egy-ségek gyarapodásának eredményeként ezek a csapatok mostantól kezdve felvessik a Nemzeti Felszabadító Haderők nevet.

A bányászok három nappal eszelőit léptek sztrájkba az orvosi ellátás biztosítását és más szociális intézkedések bevezetését követelve.

CARACAS. (Agerpres). Paul és Caroni venezuelai városok tengerészeti szakszervezetének munkásságát szeptember 27-én szolidaritási sztrájkot rendez-

tek. Közösséget vála- laiva az ubicalad (Bolívar állam) orvosi ellátás biztosítását és más szociális intézkedések bevezetését követelve.

A bányászok három nappal eszelőit léptek sztrájkba az orvosi ellátás biztosítását és más szociális intézkedések bevezetését követelve.

Nagyjelentőségű intézkedések India mezőgazdaságának fejlesztésére

DELHI. (Agerpres). A kolumbi sztrájkmozgalomba egyre több munkáskapcsolódik be. Az utóbbi napokban sztrájkba léptek a „Vallé” cementgyár munkásai, valamint a bogotai autóbussz sofőrök. A sztrájkolók béremlést követelnek.

Több, mint 70 napja tart a „Portland Diamante” társaság tulajdonát képező cementgyár munkásainak sztrájkja, amelyet a bérkövetelések alátámasztására és a munkaviszonyok megjavításáért indítottak. Az ország számos szakszervezete közösséget vállalt a sztrájkoló munkások harcával s elhatározta, hogy anyagi és erkölcsi támogatásban részesíti a sztrájkolókat.

1961-ben a kenyérgabona-termés összesen 80 millió tonnát tett ki.

Az indiai kormány számos nagy jelentőségű intézkedést tesz a mezőgazdaság fejlesztésére. Ezek közé tartozik a szövetkezeti mozgalom fellendítése, új öntözési rendszerek létesítése és a megérvő újajdítás, a műtrágyagyártó ipar fejlesztése és a korszerű agrotechnika alkalmazása.

A thalidomidot nyugatnémetországi áldozatai

BONN. (Agerpres). Amint a United Press International jelenti, Elisabeth Schwarzhaupt, az NSZK egészségügyi minisztere egy bonni sajtóértekezleten elmondotta, hogy az állapotos asszonyok által használt thalidomidot tartalmazó csillapító szor követ-

kezében Nyugat-Németországban 6000 szörnyűsülött jött a világra. A miniszter elmondotta, hogy ezek közül 8000 már a születéskor, vagy röviddel azután meghalt, a további 3000 életben maradt, de súlyos testi fogyatékosságokkal.

Accraban megnyílt az afrikai vegyes katonai parancsnokság legfelső tanácsának ülészaka

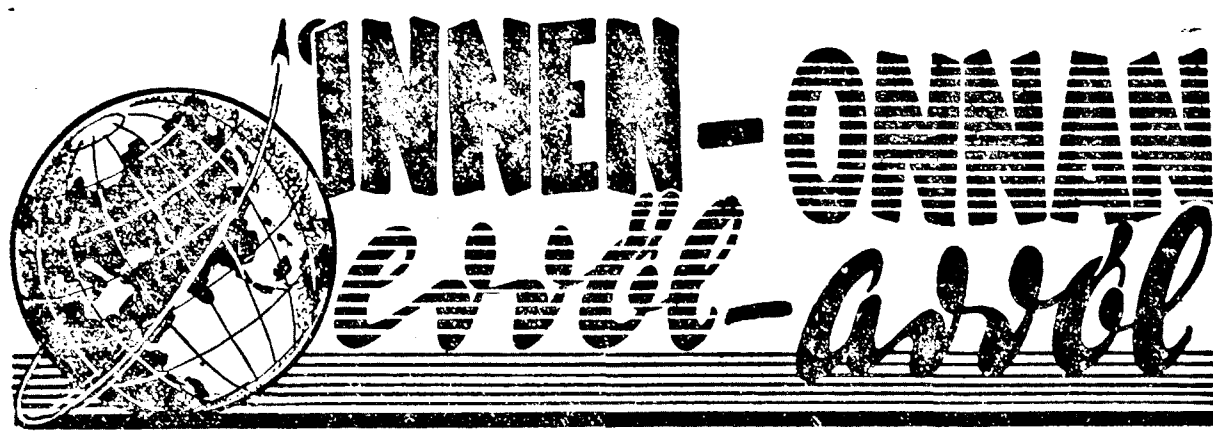
Szeptember 27-én Accraban megnyílt az afrikai vegyes katonai parancsnokság legfelső tanácsának ülészaka, amelyen a Casablancai alakomány tagállamai (Ghana, Guinea, Mali, Marokkó, BAK és Algéria) fegyveres erőinek képviselői vesznek részt.

A France Presse emlékeztet arra, hogy ezt a parancsnokságot a tagállamok védelmi politikájuk összehangolására létesítették.

Az afrikai vegyes katonai parancsnokság legfelső tanácsának jelenlegi ülészékával foglalkozva, a Ghana Times így ír: „Az afrikai fegyveres erőknek össze kell fogniuk, hogy megvédjék Afrikát az imperialistáknak és a neokolonialisták ügynökeinek szubverzív akcióival szemben”.

KÖZPONTI LOTTO

A központi lottó szeptember 28-1 húszadik nyertesek: 89, 58, 71, 29, 22, 74, 42, 24. Különleges nyertesek: A-osztály: 42, 89, 2 B-osztály: 88, 58, 71 C-osztály: 74, 22, 29. Gyerményalap: 768.663 lej.

Az ember és a környezet

Az emberi szervezetnek nagy az alkalmazkodó képessége. A környezethez való alkalmazkodás képessége egyébként általános biológiai törvénye az élő szervezeteknek. Ennek köszönhető, hogy több száz millió év folyamán az egysejtű élőlényből kifejlődött az ősember, és további évmilliók folyamán az ősemberről az ember, a „homo sapiens”, s majd a különböző színi emberfajok. Az ember és környezete egységének törvénye ez. Az embernek nem azért van szüksége levegőre, oxigénre, mert a tideje és többi szerve, szövete erre vannak beállítva, hanem azért vannak erre beállítva, mert ebben a levegős oxigénes légkörben jötték létre. A néger faj azért lett fekete, mert bőre és egész szervezete alkalmazkodni volt kénytelen és alkalmazkodni tudott az afrikai környezet követelményeire.

Ehhez persze millió esztendőre volt szükség. Ahogy az óramutató (kis „mánuš”) mozgását nem látjuk, pedig mozog, úgy nem láthatjuk az egy, két vagy tíz generációban végbemenő minimális változásokat, amelyek a környezethez való alkalmazkodás folyamán nyaképpel létrejöttek, de csak millió év múltán válnak láthatókká. Így nem csoda, ha a tudománytalan gondolkodás még mai napig is megváltoztathatatlannak véli az emberi szervezetet és természetét s bizonyítékul hozza fel, hogy a fehér ember nem lesz negérré, még ha tízezer évig él is Afrikában, s a néger nem lesz fehér Amerikában.

Az emberrel együtt azonban, ha lassan is, de megszületett a tudatos gondolkodás. Megszületett az ember harca a környezettel, „viszontagságaival”, szemben, a dialektikus kölcsönhatásos összefüggés az ember és a környezete között, harc a természet feletti uralomért. Ebben a harcban ma már ott tartunk, hogy a „természet” fogalma is módosításra szorul. Az ír hajósok „fogták magukat” és kirepültek a „természetből”, amelynek eddigi fogalmazzása szorosan összefüggött a „Föld” nevű égitesttel.

Add is azonban, míg magunk is erre az útra léphetünk, még sok tanulni való van, hogy a földi környezethez minél tovább és minél egészségesebben tudjunk alkalmazkodni. A környezettel folytatott harc nagy győzelmeink ered-

ményekképpen ugyanígy olyan szakaszba jutott, hogy a legyőzött környezet — visszatért. Most már ott tartunk, hogy nemcsak a természet viszonyait szemben kell az embernek védekeznie, hanem az egyre tudományosabb „védekezés”, a természet „belügyeibe” való egyre mélyrehatóbb beavatkozás eredményeként fellépő mesterségesen felkavart „viszontagságok” ellen is. Hogy az egészségi ártalmak területén maradjunk elég, ha a gyári, bányai, stb. munkákkal járó por, gőz, meleg kőmál stb. ártalmakra utalunk, a városok füstös, kormos, rákkeltő és más ártalmas anyagokkal fertőzött levegőjére, a saját magunk gyártotta alkoholt, nikotint és más „élvezeti” és gyógyméregre, a me-

probámatra és karboxinra, a phenakodra és luminalra, nem is beszélve arról az egyéni- és közveszélyről, amelyet az antibiotikumokkal — magunkra vontunk. Félreértés ne legyen: az antibiotikumok felfedezése óriási lendületet adott a baktériumos fertőzések elleni eredményes harcban. Rengeteg ma már azoknak az embereknek a számára, akiket antibiotikumok segítségével egyenesen a halál karmából ragadtunk és naponta ragadtunk ki. Elég ha rámutatunk, hogy a tuberkulózis agyhártágyuladást, a TBC és általános fertőzés, „miliáriás TBC”, és más eleddig feltétlenül halálos betegségek, sok esetben gyógyíthatók antibiotikumokkal.

Ugyanakkor azonban az antibiotikumokkal elért győzelemnek kezdtek áldozatai is mutatkozni. Az antibiotikummal szemben érzékeny baktériumtörzsek mellett mindig találhatók ellenálló (rezisztens) törzsek vagy másfajta baktériumok, amelyek az érzékeny törzsek elpusztulásával párhuzamosan vígan tovább szaporodnak az eredeténél még súlyosabb, sőt halálos betegséget okozva. A baktériumok elpusztulása gyakran szabaddá teszi az utat a „konkurencia” részére: vírusok virulálnak, gombák buriáznak, sokszor győ-

gyíthatatlan betegséget okozva ugyanannál a betegnél vagy másnál, akit ezek a vírusok, gombák megfertőztek.

Egy szóval: az antibiotikumokkal alapos pusztítást vitünk végbe a környezetben hemzsgő baktériumok között — de a környezet visszatért, a szétvert, látszólag legyőzött baktériumsereg „rendezetten visszavonul”, újra rendezi sorait, sőt felduzzasztja vírusok és gombák segédseregét és ellentámadásba megy át...

Ujabb visszahatás, — újabb, még hatásosabb antibiotikumok, — újabb ellentámadás — az ember mindig győz, de ugyanakkor mindig újabb veszedelemmel idez fel a módosított környezet részéről.

A mindennapos gyakorlatban ez a győzelem csak úgy juthat érvényre, ha az ember ismeri a környezet természetes és felidezett veszedelemét és helyesen védekezik ellenük. Ebben a vonatkozásban nem lehet eléggé hangsúlyozni: ne kapkodjunk az „új” és legújabb gyógyszerek után, amelyekről mindig csak később — sokak részére: később — derül ki ártalmasságuk, s legfőképpen ne szedjünk — szigorú orvosi előírás nélkül — antibiotikumokat, amelyek nemcsak annak árthatnak, aki használja őket, hanem embertársainak is.

ÉRTÉKES LELET A KREMLBEN

A moszkvai Kremlben levő Uszpenszkij-székesegyház restaurálása során egy igen értékes falfestmény került napvilágra. Az ismeretlen festőművész alkotása, az Apokalipszis — mely a saját is sokat foglalkozik — jelentőségét tekintve Andrej Rubljov és Gyionysz híres orosz mesterek munkáival egyenértékű. Rubljov és Gyionysz alkotásaiban világosan kifejezésre jutottak az orosz reneszánsznak nevezett szabadságszerető, humanista törekvések. Az ismeretlen művész néhány alakjának ábrázolásánál még hiú marad a régi

Őszi délelőtt a Maros-parton. Alszik a baba. S míg apuka olvas, addig a páradus levegőben pirostra fest a napsugár egy apró gyermekarcot. (Kelen Ferenc felvétele)

Az idő fogalma új értelmet nyert. A másodperc, például, amelyet valaha alig észleltek, jelentős időegység lett. Egy repülőgépi rendszerint 300 méter tesz meg másodpercenként. A rádium atommagjának részecske felbontás révén másodpercenként 20,000 kilométer sebességgel érnek el. Az atomfizikában is számos olyan jelenség van, amely a másodpercnél egy töredéke alatt zajlik le.

Angliában nemcsak a szendvics-emberek tesznek meg hosszú kilométereket egy-egy nap alatt. Bizonyos talpbőrök minőségének megállapítására fiatal lányoknak szerződniek, akiknek reggeltől estig gyalogniuk kell. A szerencsétlen távgyaloglók cipőjére lepecsételt készüléket szerelnek, ame-

Mutatók

lyek a megtett kilométereket jelzik.

A vizek mélyén lakozó élőlények is megérzik a Hold befolyását. A Csendes-óceánban él az Eunice Viridis gyűrűs-giliszták, amelyet a bennszülöttek Palolonak neveznek.

Őszi hajnalokon a Palolo a felszínre küldi testének utolsó mozgó gyűrűjét, mely a tojásokat tartalmazza, s amely a bennszülöttek kedvenc csemegéje. Érdekes, hogy ez a mű-

100 ezer éves állkapocs

Peking külvárosában egy kutatók között, mintegy 10 méter mélységben a munkások egy követ találtak, amely nagyon hasonlít valamely állat alsó állkapcsára. A „követ” dekliták a természetrajzi múzeumhoz, ahol megállapították, hogy az nem más, mint egy ezélt 50,000–150,000 évvel elő Paleozoikum Namadikus alsó állkapcsa és egyik zápfoga.

A paleozoikum egy régen kihalt életvilág. Az állatnak széles és hosszú feje, eldregro homloka, két hatalmas egyenes agyara volt.

Az említett lelet jó állapotban van. A szakértők megállapították, hogy a lelet jó állapotban van.

Hőálló papír

Az NDK helde-nai papírpapíri kutató intézetében sav- és lúzálló papírt sikerült előállítani. Ez — ellentétben a hagyomá-

nyos papírtelésekkel — nem szer-nyes alapanyagokból (fa, nád stb.), hanem üvegrostokból készül.

Az új papírfajta jól beválk szigetelőanyagként a vilámosiparban, mivel csaknem 600 C fokig hőálló. A csillám helyettesítésére is alkalmas.

Az anyag negyedik halmazállapota

AZ IONIZÁLT GAZOK, amelyeket a fizikusok plazmának is neveznek (ez a plazma nem tévesztendő össze a biológiában ismert élő plazmával) egyes tudósok szerint az anyag negyedik halmazállapotának tekinthetők meg. Mint ismeretes, az anyagnak rendszerint három halmazállapotát különböztetjük meg. Ezek: a szilárd halmazállapot, amelyet az atomok közötti rendkívül szoros kapcsolat jellemez, a cseppfolyós halmazállapot, amelyben az egyes részecskék közötti kapcsolatok jóval gyengébbek, s a gáznemű halmazállapot, amelyben ezek a kapcsolatok megszűnnek, s a részecskék szabadon mozoghatnak. A gázcseppfolyós mozgási energiája az u. n. kinetika energia tehát jóval nagyobb, mint a másik két halmazállapotban. E mozgási energia fokozásával elérhetjük, hogy a heves összeütközések megbontják a tudósok új energiaforrások keresésére indultak. Kutatásaikban elsősorban az irányított termionukleáris reakciók összpontosított figyelmüket.

Az új energiaforrás — a nukleáris szintézis — felfedezése egy új anyagforma születését eredményezte, amely eleinte valószínűleg fantasztikusnak, a képzelet világába tartozónak tűnt. Ez az anyagforma: a plazma.

ugyanakkor jól vezeti a villamosságot.

A POZITIV ionokat a gázokban végbemenő elektromos kisülések segítségével állítják elő. Ez az eljárás több évtizede is ismeretes ugyan, de ennek ellenére, az ionizált gázokkal kapcsolatban még egész sor kérdés megoldásra vár. Ezeknek tisztázása nemcsak elméleti, de gyakorlati szempontból is igen nagy jelentőségű. A plazma tulajdonságainak alapos ismerete nélkül ugyanis nem lehet szó a termionukleáris reakció irányításáról (például a nehéz hidrogénnek heliummá történő átalakításáról), oly módon, hogy ez a mérhetetlen energiaforrás az emberiség békés érdekeit szolgálja. De az ionizált gázokat még sok más területen is alkalmazzák, az ismert fénycsőktől kezdve (amely lényegében nem egyéb, mint gáznemű végbemenő elektromos kisülés) egészen az úgynevezett „villamos kőszig” — az ionizált gázsugár, amely pillanatok alatt vágja meg a legkeményebb fémeket is.

MINT MÁR említettük, az irányított termionukleáris reakció elgondolása a hidrogén héliummá való átalakulás alapszik. Ez az átalakulás csakis plazma-állapotban mehet végbe. A reakcióhoz szükséges deuterium — (nehéz hidrogén) plazma akár tengervízből is előállítható, amely mérhetetlen, gyakorlatilag kimerít-

Velence, Reykjavik és a cigaretta

Régóta kutatják, hogy a tüdőrák keletkezésében mennyi szerepe van a cigaretának, és mennyi a nagyvárosok tisztán levegőjének. E vonatkozásban kitűnő lehetőséget nyújt a megfigyelésre két város, Velence és Island fővárosa, Reykjavik, mert ott kicsiny, szinte elenyésző az autójárgalom, nincs füstös gyárlpar, a levegő tiszta, sőt az utóbbi a legtisztább az európai fővárosok között. Velenceben mégis a tüdőrák vezet a halálos esetek statisztikájában, aminek a velencei kórház vezetői szerint bizonyára az az oka, hogy Olaszország városai közül ott szivják el a legtöbb cigarettát. Reykjavikban — Niels Dung al professor szerint — tíz évvel ezelőtt ritka volt a tüdőrák. E betegség azonban a cigarettafogyasztás ugrásszerű növekedésével párhuzamosan mind gyakoribbá vált. Minthogy a levegő azóta sem kevésbé tiszta, valószínű, hogy ez okozza a tüdőrákos esetek szaporodását.

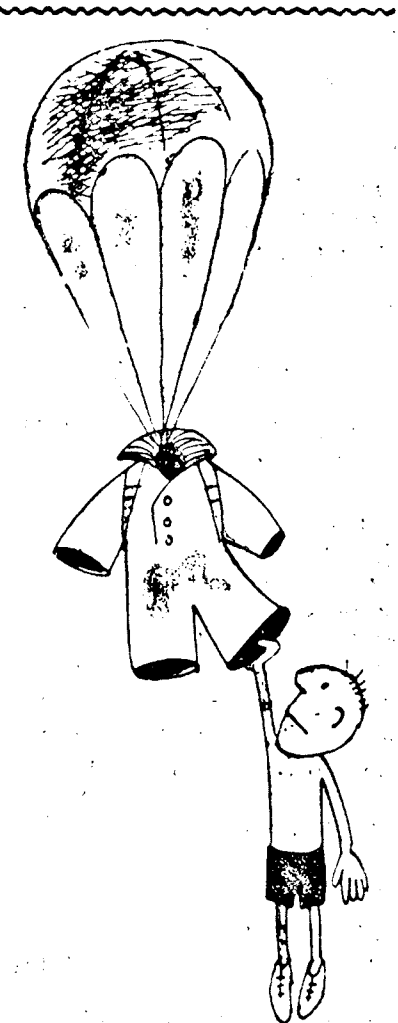
Tudja-e, hogy...

... az egyik cápaajtja, melyet hosszú és vékony teste vízszintesen álló hengeralakú feje miatt kalapácsos cápának neveznek, rendkívül gyorsan uszik? Ez a cápaajtja eléri a 70 kilométeres óránkénti sebességet és így bátran versenye kelhet a vonattal.

... a Föld nagysága úgy viszonyul a Naphoz, mint egy három gramm tárgy egy egytónnáshoz? És ennek

ellenére maga a Nap csupán egy kicsiny középígyesszerű csillag a Tejút néven ismert csillagrendszerben. E galaktika csillagainak számát ötven millárdra becsülik.

HUMOR

Megint tul bő ruha jutott nekem!

Az orvostudomány szolgálatában

Fazarent genokardiográfnak nevezik a tudósok azt az új készüléket, amely lehetővé teszi, hogy röntgenfelvételeket készítsenek a szív működéséről. Az új készüléket az Orvosi Műszerek és Készülékek Országos Kutató Intézetében tervezték.

Az intézet fennállásának huszonöt éves jubileuma alkalmából Moszkvában kiállítás rendeztek. Az itt bemutatott műszerek segítségével az emberi szervezet legrejtettebb titkait tárunk fel. Így például az egyik műszer segítségével nemcsak a szem szervezete ismerhető meg, hanem a recekár-

tyán, a szemidegekben végbemenő legfinomabb működési folyamatok is tanulmányozhatók. Egy másik telemetrikus műszer lehetővé teszi, hogy elektrokardiogramot készítsenek a betegről abban az esetben is, ha az az orvostól nagyobb távolságban tartózkodik. Érdekesek azok a műszerek, amelyek ultrahang segítségével gyógyítják az ideggyulladásokat, izületi gyulladásokat és idegzsá- bákat.

Több mint kétszázötven orvosi berendezést és műszert mutattak be a Moszkvában most megnyitott kiállításon.

Eredeti verseny

Párizsban nemrég szokatlan verseny zajlott le. Tíz mexikói „származású” teknősbéka versenyzett egy másik méter hosszú „futópályán”. A győztes 15 centiméteres másodpercenkénti sebességgel futotta be a „távot”. A „sportolók” nem nagy lelkesedéssel vettek részt ebben a versenyben. A rekordidő — elértésre az egész útvonalon salátalevelekkel „öszönöztek” a teknősbékat.

Óra félvázlatokkal

A Csehszlovák SzK Tudományos Akadémiájának rádiótechnikai és elektronikai intézetében órát szerkesztettek félvezetők segítségével. Ez az óra 24 óra alatt 200,000-red másodpercenyi pontossággal jár, és sokkal pontosabb, mint a tengerészeti kronométere. Az új órát széles körben fogják használni geofizikai kutatásoknál.

A vízijácint és a Nílus

Gyönyörű, illatos növény a vízijácint. Mégis a Szudáni Köztársaság ENSZ-megbizottja az ENSZ élelmiszerügyi és mezőgazdasági bizottságához fordult, támogatást és sürgős segítséget kérve az illatozó vízínövény elleni küzdelemben.

Mi történt voltakképpen? Semmi egyéb, mint az, hogy a vízijácint nyilván igen jól érz magát a Nílus vízében és egyre jobban elterjed a nagy afrikai folyamon felelő folyás irányában. Az utóbbi három év folyamán annyira buján fejlődött, hogy Khartumtól délre a Fehér Nílus medrére sok kilométerre teljesen kitöltötte. Egyes helyeken olyan sűrű szőnyeg lett alól, hogy az ember száraz láddal átkelhet a folyamon, minthogy ennek medrére teljesen elzárja a növényzet. A vízijácint akadályozza a víz folyását, a halak kipusztulnak és egész falvak lakossága kénytelen elköltözni a folyam közeléből, mert elvesztette megélhetésének alapját. A kiömlő víz hatalmas területet mocsárrá változtatott, s ezek a maláriaterjesztő moszkító és mérges kigyók otthonává váltak.

A kínai fal évezredekre épült. Hossza elágazásával együtt mintegy 4000 kilométer, szélessége 7, magassága pedig 5. 10 méter. Felvételünk a kínai falról készült.

